

2018-03-04

Yttrande över SOU 2017:95 Ett land att besöka - En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring

Göteborg & Co mottog 2018-01-03 betänkandet *Ett land att besöka - En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring* (SOU 2017:95). Göteborg & Co har fått i uppdrag av Stadsledningskontoret, Göteborgs stad, att besvara föreliggande remiss direkt till Näringsdepartementet.

Generella synpunkter

Det har under en längre tid saknats en övergripande samordning och gemensam kraftsamling kring besöksnäringen som bransch. Innehållet och förslagen i föreliggande utredning ger till stor del uttryck för detta behov. Utredningen ger en rättvis bild av besöksnäringen, analyserar på ett bra sätt dess möjligheter och utmaningar samt skapar en gemensam referens genom sin omfattande redogörelse för branschens olika verksamhetsgrenar.

I stort instämmer vi med de förslag som presenteras i utredningen och vill med detta yttrande ta tillfället i akt att kommentera dessa samt innehållet i viss omfattning utifrån vårt perspektiv som destinationsbolag med ansvar för destinationsutveckling i en av storstadsregionerna.

Nedan redovisas i korthet Göteborg & Co:s huvudsakliga synpunkter på utredningen. Renomangen kring dessa utvecklas vidare i yttrandet som följer.

- **Storstadsfrågan** – Generellt sett tillämpar utredningen ett starkt regionalt utvecklingsperspektiv. Vi efterlyser resonemang kring storstädernas bäring på besöksnäringens utveckling.
- **Kompetensförsörjningsfrågan** – Vilka insatser krävs för att komma tillrätta med den kort- och långsiktiga kompetensförsörjningen? Hur skapas attraktivitet för yrken inom besöksnäringen och incitament för att fler personer ska utbilda sig och stanna kvar i branschen?
- **Stora evenemang och möten** - Vikten av möten och evenemang som en betydande del av besöksnäringen totalt och utmaningen med de finansiella risker som framförallt uppstår i samband med stora evenemang. Även ansvarsfrågan kring marknadsinvesteringar för att attrahera hållbara möten och evenemang bör adresseras.
- **Utveckling och innovationens** har en betydande roll i utvecklingen av besöksnäringen.

Vi har förståelse för utredningens avgränsningar i fråga om skatte- och avgiftsregler samt marknadsföring av Sverige i utlandet. Samtidigt är detta angelägna frågor som i hög grad berör förutsättningarna för besöksnäringens utveckling. Vi ser fram emot att dessa perspektiv omhändertas i någon av de fortsatta utredningar som föreslås tillsättas.

Utredningen berör i viss mån Stockholm, Göteborg och Malmös särpräglade position i egenskap av storstäder, men det är tydligt att resonemangen kring storstädernas betydelse för besöksnäringen och dess utveckling behöver breddas och inkluderas i flera av utredningens övriga kapitel och förslag som vi uppfattar har regionala utvecklingsperspektiv. Inte minst är det väsentligt att storstäderna representeras i den organisation som föreslås bli Nationellt besöksnäringforum för att nå en balans i arbetet med utveckling och koordinering av den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring.

Sveriges storstäder utgör centralt drivande krafter i utvecklingen av den nationella besöksnäringen. Kombinationen av storstadsutbudet och närliggande regioners kompletterande varierade utbud stärker Sveriges attraktionskraft. Storstäderna utgör också ett transportnav för andra besöksmål i övriga delar av landet. Utredningen behöver beröra frågan kring hur man på konkreta sätt kan möta de behov som finns för att attrahera fler besökare till storstäderna med omnejd för att få de regionala effekter som efterfrågas. Stad och region är inga solitärer utan är ömsesidigt beroende av varandra för maximal hållbar tillväxt.

Städernas koncentration av näringsliv och akademi är en förutsättning för den utveckling och innovation som utredningen i hög grad lyfter fram som en nyckelfråga för framtidens besöksnäring. För att lyckas med detta behöver näringen vara en aktiv del av det svenska innovationssystemet och det är särskilt positivt med de förslag som närmar besöksnäringen till aktörer inom det nationella innovationssystemet, så som Vinnova, RISE och Formas. Det befintliga fokuset på regional utveckling, i många fall med inslag av regional- och landsbygdsstöd, kan ha en begränsande effekt på besöksnäringens möjlighet att vara en aktiv part i olika innovationsekosystem (internationellt, nationellt, lokalt).

Utredningen uppmärksammar att en viktig framgångsfaktor för besöksnäringens utveckling är samverkan mellan näringslivet och det offentliga på såväl nationell, regional som lokal nivå. En viktig del utöver näringslivets engagemang och kompetens är finansieringssamverkan. Utredningen behöver belysa de utmaningar som nuvarande tolkning av upphandlingslagstiftningen innebär för finansiell samverkan. För närvarande har Förvaltningsrätten i Stockholm tagit ställning till ett beslut från Konkurrensverket som kan komma att få långtgående konsekvenser för möjligheten till finansiell samverkan i såväl Sverige som inom hela EU-området och därmed för möjligheten till samlad kraft för destinationsutveckling.

För att långsiktigt skapa trovärdighet kring besöksnäringen kan inte nog betonas vikten av att en gång för alla komma tillrätta med den grundläggande statistiken kring betydelsen av näringen.

Kapitel 3 – En samlad politik

Göteborg & Co delar utredningens beskrivning av behovet av en samlad politik och delar synen på besöksnäringens aktörsystem. Vidare ställer sig Göteborg & Co bakom utredningens förslag

till mål, behovet av en ny nationell strategi och utredningens bedömning av strategiska insatsområden samt inrättande av Nationellt besöksnäringens forum med kommentar enligt ovan.

Vad avser utredningens förslag om ny nationell funktion för utveckling och innovation ställer vi oss bakom det uppdrag och syfte som utredningen föreslår. Oaktat organisationsform och tillhörighet är ytterligare satsningar på innovation och utveckling väsentliga för besöksnäringens utveckling.

Utöver den roll som funktionen föreslås få finns även ett behov av att närma sig de internationellt ledande aktörer som driver innovation inom besöksnäringen, vilka lyckats utveckla nätverk för samarbeten, kunskapsdelning, och spridning av erfarenheter. Goda exempel på dessa aktörer är London, Paris och Tel Aviv, som alla lyckas säkra samverkan mellan städer, näringsliv, akademi och civilsamhället – i god struktur med statliga insatser.

Ser man specifikt på de alternativ som föreslås för genomförande, ser Göteborg & Co att några av de mest väsentliga faktorer som krävs för att lyckas med målsättningen är:

- Utveckla kapacitet i mycket nära samverkan med andra aktörer inom innovationssystemet, så som Vinnova, RISE och Formas, se kapitel 7 för fördjupning
- Säkerställa gemensamt engagemang mellan besöksnäringens huvudsakliga aktörer, staten, regioner, kommuner, näringslivet samt akademien.

Utredningen pekar på ett antal för- och nackdelar med föreslagna alternativ vilket kompletteras nedan med ytterligare perspektiv.

	Möjligheter	Utmaningar
Alternativ 1 & 2	<ul style="list-style-type: none"> • Möjlighet att utifrån nya strukturer skapa kultur för innovation samt nya samarbetsformer. • Tydlig intressent i innovationssystemet. • Skapar förutsättningar att bli en internationell aktör och samarbetspartner, med tydligt fokus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisationsform bör utredas ytterligare, samägda bolag är sällan en optimal konstruktion. • Kräver god samordning med andra aktörer inom besöksnäringen - undvika oklara roller och onödiga överlapp. • Tillkommande kostnader för administration.
Alternativ 3	<ul style="list-style-type: none"> • Nyttja befintliga grundstrukturer. • Mer samlat ansvar i en myndighet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvecklingsansvar relaterat till region- och landsbygdsutveckling. • Brist på beröringspunkter med näringsliv, storstäder och innovationssystem. • Eventuellt framtida sämre anknytning till EU:s finansieringsformer.

Tyngdpunkten i Tillväxtverkets nuvarande uppdrag sammanfaller med de erfarenheter vi har av myndigheten som fokuserad på region- och landsbygdsutveckling. En utökning av uppdraget till att även omfatta det som utredningen föreslår innebär självfallet att styrande instruktioner för myndigheten ändras. Vi menar dock att det är svårt att se att frågorna kommer få tillräcklig fokus inom Tillväxtverkets omfattande verksamhet varför vi ställer oss tveksamma till att göra den myndigheten till huvudman.

Å andra sidan är det inte självklart att ett en ny myndighet/bolag är den bästa lösningen. Vi skulle gärna se att utredaren, innan man väljer att gå vidare med alternativ ett eller två, reflekterar över möjligheten att göra en annan organisation inom innovationssystemet till huvudman för den föreslagna funktionen.

I det fall alternativ 1, som utredaren förespråkar, slutligen föreslås vill Göteborg & Co bidra med följande kommentarer.

- Nyckeln till framgång är ett gemensamt ansvarstagande mellan primära aktörer - staten, regioner, kommuner, näringslivet samt akademien.
- Ansvarstagandet kan ske i gemensamt bolag, men baserat på en fördjupad juridisk och praktisk bedömning, bör även alternativa organisationsformer beaktas där finansierings- och ägarfrågan inte är avhängig deltagande i organisationen.
- Fördjupad samverkansmodell och dialog, relaterat till skapandet av ny utvecklingsfunktion, bör ske med nämnda organisationer – Vinnova, RISE, Formas och även Tillväxtverket.
- Då utvecklingsfunktionen är relativt liten, oavsett vald form, bör även möjligheterna till viss samlokalisering beaktas med ovanstående organisationer, utifrån deras, i utredningen föreslagna, utökade ansvar och finansiering.
- En lärdom från internationella exempel är att en framtida nationell funktion för innovation inom svensk besöksnäring bör kopplas till andra starka regionala och storstadsbaserade innovationsstrukturer, t ex Science Parks och testbäddar.
- Säkerställa en god grund för kunskapsutveckling på forskarnivå, för att uppnå kunskaps- och kompetensspridning till utbildningssystemet och därmed på sikt hantera besöksnäringens kompetensförsörjning.

Kapitel 4 - Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

Utredningens tydliggörande i ansvarsfrågan för samordning och kunskapsspridning för kunskapsområdet hållbarhet är mycket positivt. I samband med utvecklingen av en nationell strategi för besöksnäringen bör även en hållbarhetsstrategi för besöksnäringen tas fram och integreras i den övergripande strategin, organisationen och insatsområdena. Viktigt är att denna strategi och målbild kopplas till, av regeringen redan beslutade mål och ramverk såsom Agenda 2030, klimatmålen och Fossilfritt 2030.

Uppdraget att ta fram och ansvara för hållbarhetsstrategin bör tilldelas Nationellt besöksnäringensforum. Gällande förslag om Tillväxtverkets ansvar för samordning och kunskapsspridning vill vi betona vikten av att kunskap och utveckling baseras på ovan föreslagen hållbarhetsstrategi. I samband med detta vill vi understryka betydelsen av att inte hänga upp arbetet på, eller binda sig till, en särskild märkning eller speciellt hållbarhetssystem för ledning och utveckling (t.ex. *Swedish Welcome* som nämns i utredningen). Olika verktyg passar verksamheter olika bra i arbetet för att nå målen i en strategi.

Vi ser positivt på utvecklingen av kunskap kring destinationssamverkan i och mellan stad och landsbygd. I förslaget står det att uppdraget ska vara en uppföljning av tidigare satsningar Hållbar destinationsutveckling och Hållbar produktutveckling. Av betänkandet framgår dock inte varför denna koppling är relevant för syftet med satsningen på destinationssamverkan stad och landsbygd. Det är inte heller tydligt varför föreslagen myndighet anses vara bäst lämpad att utföra uppdraget, sett till syftet med pilotsatsningen. Vidare är det även svårt att utläsa huruvida förslaget om pilotsatsningen är det mest framgångsrika alternativet utifrån syftet. Ytterligare tydliggörande och problematisering kring förslagets beroende av offentlig finansiering bör göras, likaså hur man planerar att förebygga att satsningar avstannar när medel försvinner och hur man skapar förutsättningar för långsiktighet i arbetet.

I betänkandet beskrivs hållbarhet med utgångspunkt i Agenda 2030 "Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030". Samtidigt påvisar betänkandet en passivitet i sakfrågan. Kapitlet nämner att det finns en otydlighet om var Sverige står i frågan hållbar turism men resonemanget skulle behöva utvecklas. Vi önskar se en mer kraftfull betoning på mål- och intressekonflikter som kommer att uppstå och hur dessa frågor behöver adresseras.

Vi anser att hållbarhet även är en affärsmöjlighet, en konkurrensfördel gentemot andra länder och destinationer. Detta resonemang saknas i stort sett i problematiseringen. Sverige har en bra grund för positionering som ett hållbart besöksmål i globalt perspektiv och ur samtliga hållbarhetsperspektiv.

Besöksnäringens betydelse ur ett hållbarhetsperspektiv beskrivs främst som en möjlighet för social och ekonomisk utveckling i glesbygd. Vi vill addera besöksnäringens betydelse för att möta storstädernas sociala hållbarhetsutmaningar. Betydelsen av arbetstillfällen, entreprenörskap och attraktion är minst lika viktig för att adressera hållbarhetsfrågorna i storstäder som för att bidra till utveckling på landsbygden.

Vidare är perspektiven på storstädernas betydelse för hållbar utveckling av besöksnäringen något onyanserade och behöver breddas. I avsnitt 4.5 *Stadens roll för besöksnäringens utveckling* betonas särskilt städernas betydelse som transportnav och vi anser att utredningen även i det här kapitlet behöver lyfta fler betydelser, t.ex. som hubbar för innovation. Storstädernas tillgång till näringsliv och akademi är en förutsättning för innovation och det finns goda exempel i storstäderna att bygga vidare på. I Västsverige finns redan fungerande innovationssystem som skulle kunna utvecklas till att även omfatta besöksnäringensperspektivet.

I samma avsnitt nämns särskilt Stockholms betydelse för att profilera hela landet. Detta är en alltför onyanserad beskrivning. I egenskap av huvudstad tillför Stockholm ett stort värde, men landets profil påverkas av en mängd fler orter, städer och besöksanledningar vilket utredningen bör adressera. Övriga storstäders betydelse och roll för besöksnäringen i ett hållbart samhällsbygge skulle behövas finnas med för att skapa en nyanserad bild av hela landet, som vi uppfattar att utredningen har för avsikt att spegla.

I avsnitt 4.8 *Aktörssamverkan i storstäderna* finns en generell argumentation om att den starka stadskärnan gör att kranskommuner helt hamnar i skuggan. Stockholmsregionens eventuella utmaningar är inte generella för landet då övriga storstäder kan bidra med flera exempel på motsatt effekt där stad och region stödjer varandra. Överlag saknas beskrivningar av goda exempel på hur storstädernas och kringliggande områdens utbud av reseanledningar kompletterar varandra och förstärker regionens attraktionskraft, vilket andra städer har möjlighet att bidra med till kapitlet.

Kap 5 – Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Göteborg & Co ser positivt på digitaliseringens möjligheter att bidra till ökad tillväxt inom besöksnäringen och arbetar aktivt med digital innovation i syfte att finna effektivitet i sina arbetssätt. Vi anser att utredningen belyser de viktigaste aspekterna av begreppet digitalisering och instämmer i resonemangen kring digitaliseringspolitikens möjligheter att bidra till konkurrenskraft, ökad sysselsättning samt ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Kap 6 - Kompetensförsörjning

De tre insatser som föreslås att Tillväxtverket ska få i uppdrag att genomföra kommer delvis stödja den omställning som branschen står inför när det gäller digitalisering, internationalisering och automatisering. Dock bedömer vi att dessa förslag inte är tillräckliga för att underlätta besöksnäringens behov av kort- och långsiktig kompetensförsörjning.

Utredningen pekar på tre kompetensutvecklingsområden där förslag har lagts. Utredningen saknar insatser för att adressera frågan om den långsiktiga kompetensförsörjningen. Vidare skulle utredningen behöva kompletteras med förslag på incitament för att fler personer ska utbilda sig och stanna kvar i branschen. För att åstadkomma ett ökat arbetskraftsutbud krävs en övergripande genomlysning och förslag till insatser avseende kompetensbehov och matchningen till efterfrågad utbildning.

Vi vill understryka behovet av insatser för att öka attraktionskraften för arbete inom besöksnäringen där det behövs en samverkan mellan bransch och myndigheter samt en samverkan i framtagandet och kvalitetssäkrandet av utbildningar på flera nivåer, både lokalt och nationellt inom hela utbildningssystemet.

I arbetet att underlätta för branschens kompetensförsörjning och utveckling är det väsentligt att myndighetsövändet förenklas för både tillsyn och tillstånd men även avseende anställningar. Detta gäller särskilt vid anställning av nyanlända som i utredningen framställs som komplicerat och svårt för företagen att hantera korrekt. Osäkerheten skapar stor otrygghet för både arbetsgivare och potentiella arbetstagare och riskerar även en minskad benägenhet att nyanställa.

Kompetensförsörjningen och kompetensutvecklingen är enligt utredningen ett av de största hinder som branschen ser mot ökad tillväxt. Samtidigt har besöksnäringen möjlighet att bereda sysselsättning för personer med en kortare utbildningsbakgrund som idag står utanför arbetsmarknaden. Genom att tillföra ytterligare resurser utöver de 20 miljoner kronor som utredningen föreslår kan satsningarna få ett konkret genomslag.

Kapitel 7 - Utveckling, innovation & forskning

Framställningen i kapitlet understryker på ett utmärkt sätt behovet av att bemöta besöksnäringens potential, tillväxtmöjligheter och utmaningar (inte minst ur ett hållbarhetsperspektiv) med ökat fokus på innovation och kunskap. Nationellt stöd till utveckling av destinationer och tematiska områden kanaliseras idag främst genom beslut inom regional- och landsbygdspolitik. Utredningen understryker behovet av att dagens struktur behöver ett starkt komplement där besöksnäring och turism får en tydlig plats i nationell innovationspolitik. Sannolikt kan förslagen som berör förstärkt forskning förväntas innebära störst direkt nytta för större företag. Empiriska studier pekar dock på att även när mindre företag får tillgång till ett bredare nätverk och samarbetspartners kan de bli lika innovativa som sina större företagskollegor.

Innovation inom besöksnäringen syftar till att utöka attraktionskraften för en plats, många gånger genom att utveckla attraktiva och hållbara reseanledningar för besökare. Internationellt finns goda exempel på innovationssystem, d.v.s. nätverk för samarbeten, kunskapsdelning, och spridning av erfarenheter, som vi anser bör undersökas då de ofta lyfts upp som internationella föredömen, t.ex. London & Partners, Paris&Co och Tel Aviv Global. Att säkerställa det privata näringslivets engagemang i en process som syftar till att finna nya sätt att skapa värde är enligt dessa aktörer avgörande för framgång. Att genom effektiva strukturer överbrygga hinder i kopplingen till akademi och forskning har avgörande betydelse för att nå fram till de mindre företagen inom besöksnäringen. Ytterligare en lärdom från internationella exempel är att en framtida nationell funktion för innovation inom svensk besöksnäring bör kopplas till andra starka regionala innovationsstrukturer, t.ex. Science Parks och testbäddar. På en övergripande nivå innefattar innovation aktiviteter som leder till ekonomisk omvandling och ökad produktivitet, d.v.s. större värdeskapande i förhållande till insatta resurser. Det har exemplen ovan (London, Paris och Tel Aviv) påvisat är möjligt att uppnå, dessutom inom samtliga tre hållbarhetsdimensioner.

Kapitel 8 – Data, statistik och analys

Göteborg & Co bedömer att utredningens ambitionsnivå inom området är mycket hög och föreslagna åtgärder är efterfrågade. Vår bedömning är att framtagning och effektiv operationalisering över tid av t.ex. regionalt turismsatellitkonto, samt inkvarteringsdata på lokal nivå är komplicerat och kräver omfattande utvecklingsresurser, varför det kan ifrågasättas om de resurser i tillägg som aviserats är tillräckligt omfattande för att uppnå önskat resultat. Göteborg & Co understryker vikten av att finna former för att inkludera effekterna av den nya plattformsekonomin (t.ex. Airbnb och lägenhetshotell) inom ramen för inkvarteringsstatistiken. Vi ser utöver detta ett fortsatt behov av att komma till rätta med den grundläggande försörjningen av statistik för branschen, vilket till viss del saknas i dagsläget.

Kapitel 9 - Trafikutbud och transporter

Likt flera andra aktörer i utredningen vill Göteborg & Co betona tågtrafikens potential som betydelsefullt tillika hållbart transportsätt för besöksnäringen, i synnerhet när det gäller det närliggande resandet. Särskilt inom Skandinavien bör tågtrafiken utgöra basen i trafikförbindelserna. Detta alternativa resande förutsätter höghastighetståg, vilket vi starkt förespråkar.

Utredningen berör kort det gemensamma biljettsystemet för kollektivtrafik, Biljett- och Betalprojektet (BOB). Att detta genomförs är en förutsättning sett ur besöksnäringens perspektiv för att det ska anses enkelt och attraktivt att resa i landet, för såväl inhemska som utländska besökare. Staten bör i detta fall ta ansvar för att utvecklingen inom området även fortsättningsvis drivs framåt.

Satsningen på Arlanda som internationellt nav är klok och med höghastighetsjärnväg som ökar tillgängligheten till övriga Sydsverige stärks Arlanda ytterligare i förhållande till t.ex. Kastrup. I andra delar av landet hänvisar man till att goda förbindelser till grannländernas flygplatser är avgörande. Det är anmärkningsvärt att Göteborg Landvetter flygplats med 6 miljoner årspassagerare, varav 70% är utrikesresande, förbises i utredningen. Göteborg Landvetter flygplats har ett upptagningsområde i stora delar av Mellansverige och är av stor betydelse för besöksnäringen. En järnvägsanslutning från centrala Göteborg till Göteborg Landvetter flygplats skulle förändra upptagningsområdet. Detta perspektiv bör inkluderas i utredningen.

Kapitel 10 - Naturturism

Som komplement till de fem förslag som utredningen lägger inom området Naturturism bör en gemensam politik dels lyfta fram betydelsen av och potentialen för naturturism samt de aktiviteter som den erbjuder i nära anslutning till storstäderna och dels storstaden som en nod för vidare naturupplevelser i regionerna.

Det finns en hävstångseffekt i att besöksnäringen sätter värde på att i strategier och marknadskommunikation nyttja begreppet Liveable cities som reseanledning. När lokalbefolkningen trivs och känner stolthet skapar detta attraktivitet för fler att besöka platsen.

Kapitel 11 - Kulturturism

Utredningen bör lyfta fördelarna med att besöksnäringens politik sätter stort fokus på att utveckla, stärka och stödja storstadens tillgångar i form av stadsmiljöer, arkitektur, design, form, scenkonst, utställningar, film och inte minst musik. Vidare är det även i detta fall betydelsefullt att i de insatser som föreslås understryka de kreativa näringarnas betydelse för såväl Liveable cities som direkta reseanledningar.

Kapitel 12 - Måltidsturism

Vi delar utredningens syn på att det är tillsyn och tillståndsbördan som i stort är ett tillväxthinder för företagare inom måltidsturismen. Här behöver politiska insatser fokusera på att förenkla administrationen och minska antalet instanser för företagarna.

Med tanke på projektet "Exportprogram för svenska måltidsturism" som Visit Sweden tillsammans med regionerna i Sverige driver så behöver de insatser om ska initieras inom måltidsturism fasas in i pågående processer.

Vi ser vikten av att jobba med mat med identitet samt spårbarhet och transparens tillsammans med regional identitet och kultur kopplat till måltidsturismen.

Kapitel 13 - Evenemangs- och möteslandet Sverige

Möten och evenemang bidrar positivt i flera perspektiv både lokalt, regionalt och nationellt. Det är därför viktigt att möten och evenemang får en tydlig plats i besöksnäringen och ses som verktyg för att uppnå målsättningarna i regeringens exportstrategi för att öka svensk synlighet på världsmarknaden.

I vissa delar av utredningen beskrivs evenemang som ett paraply för möten, evenemang och internationella besök, samtidigt som det ibland enbart hänvisar till evenemang specifikt. Detta skapar en otydlighet. Kapitlet har genomgående stort fokus på stora publika sportevenemang. Utredningen bör utveckla kapitlet till förmån för att ge möten och internationella besök samt evenemang som rör andra områden som exempelvis kultur, likvärdigt fokus. Vidare finns det en otydlighet i utredningens definition av stora möten och evenemang. Inom mötessegmentet kan även mindre möten vara av stor strategisk betydelse. Sverige behöver en nationell strategi för internationella möten och evenemang, snarare än att ha en strategi för stora möten och evenemang.

Vi är medvetna om att utredningen avgränsats från förändringar vad avser skatter och avgifter samt skatteförfarande men vi anser det ändå vara olyckligt att utredningen inte berör frågan om riskspridning och finansiering. Det avser dels fördelningen av finansieringsansvaret för marknadsinvesteringar i syfte att attrahera hållbara möten och evenemang mellan stad, region eller stat och dels ansvarsfrågan för investeringar i infrastruktur i samband med detta samt frågan om ekonomiska garantier. Framförallt större internationella evenemang har betydande positiva effekter såsom positiv Sverigebild och ekonomiskt inflöde. En stor del av de positiva ekonomiska effekterna landar på nationell nivå medan de finansiella riskerna i allt väsentligt landar på lokal nivå. Utifrån argumentationen ovan kan nuvarande modell för ansvar, riskspridning och finansiering uppfattas vara orimlig.

Utredningen bör tydliggöra de positiva effekter som internationella möten medför utöver de rent turistekonomiska kopplat till kunskapsförflyttning, talangattraktion och kompetenshöjande effekter. Mötesbranschen med stora konferenser och företagsmöten skapar tillväxt och utvecklar forskning, innovationsklimat och näringsliv i närområdet. Detta i sin tur stärker destinationernas attraktivitet som platser att studera, verka och investera i. Internationella möten av dessutom av stor betydelse när det gäller att stärka universitetens internationella forskningsrelationer.

Med respekt för utredningens avgränsningar tycker vi att det är en brist att den inte befattar sig med ansvaret för den internationella marknadsföringen av Sverige som mötes- och evenemangsland då ansvarsfrågan utgör ett stort problem för aktörerna som verkar inom segmentet.

Kapitel 14 - Regler, tillstånd och tillsyn.

Myndighetskrav, komplexa regelverk och omfattande administration är ofta en utmaning för mindre företag inom besöksnäringen. Vi ställer oss positiva till utredningens förslag som primärt innebär att regeringen intensifierar arbetet med att förenkla, digitalisera och behovsanpassa tjänster enligt det arbetssätt som har tagits fram inom regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Serverat.

Utredningen bör dock kompletteras med följande innehåll

- ytterligare visa på goda exempel på de satsningar som görs för förenkling och digitalisering, exempelvis tjänsten Serverat.
- beröra företagets lönsamhet och överlevnadsmöjligheter.
- peka på möjligheten för ökad sysselsättning i utsatta grupper genom förändringar i arbetsmarknadsregler.
- tydliggöra vikten av likabehandling oavsett kommun eller handläggare - speciellt beträffande serveringstillstånd.

Införa en tydlig risk- och konsekvensanalys vid införande av nya regelverk (med bakgrund av konsekvenserna av att den nya plan- och bygglagen infördes den 2 maj 2011).